

Cluster Taal, Audiologie & Communicatie

Nicolle Heuts-Tissen, gedragswetenschapper

27-05-2025

Disclosure belangen

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	n.v.t.
-Sponsoring of onderzoeksgeld	n.v.t.
-Honorarium of andere (financiële) vergoeding	n.v.t.
-Aandeelhouder	n.v.t.
-Andere relatie	n.v.t.

Audiologie & Communicatie

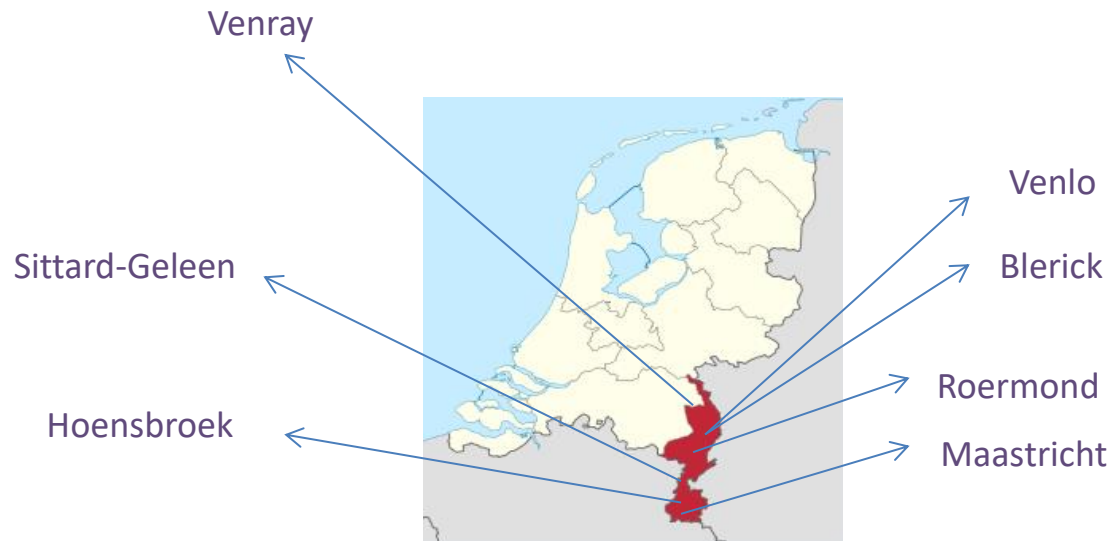
biedt onderzoek, advies en behandeling aan:

- *kinderen met spraak-, taal- en communicatieproblemen*
- kinderen met gehoorproblemen
- volwassenen met gehoorproblemen
- volwassenen met tinnitus (oorsuizen)

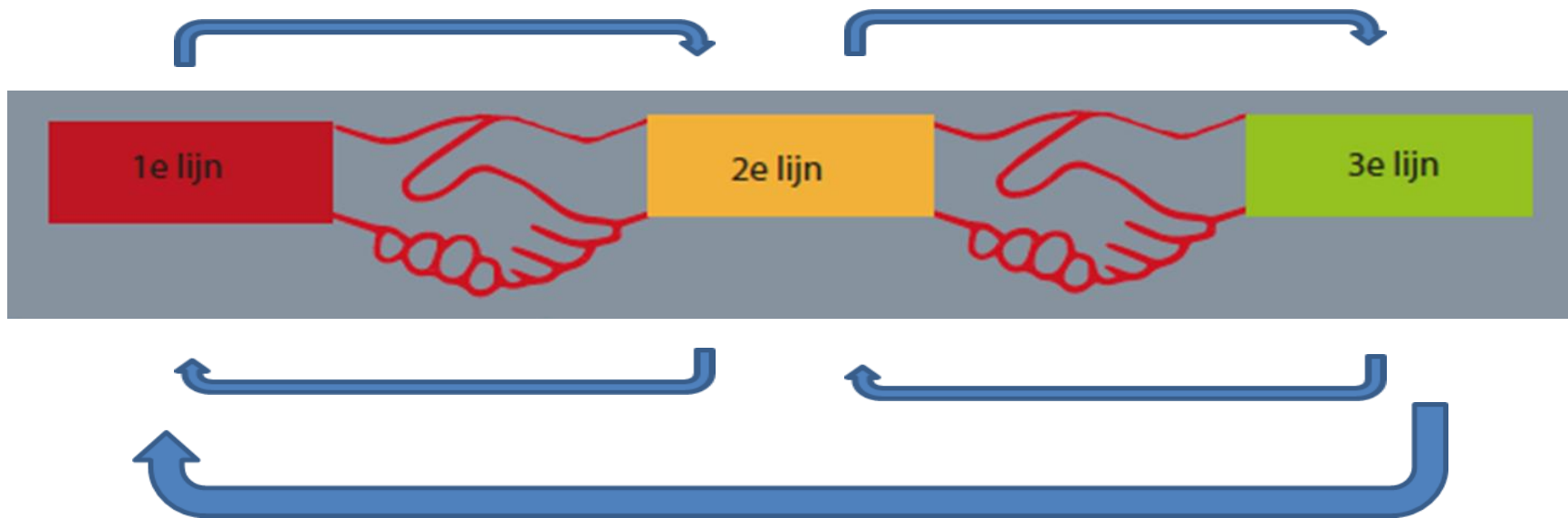
www.adelantegroep.nl

Adelante Groep | Gehoor, taal en spraak

Ketenzorg

Vroegsignalering TOS

- Gemiddeld 5-7% van alle kinderen heeft een TOS (TaalOntwikkelingsStoornis)
- Bij kinderen tot 4 jaar wordt er gesproken over een vermoeden van TOS

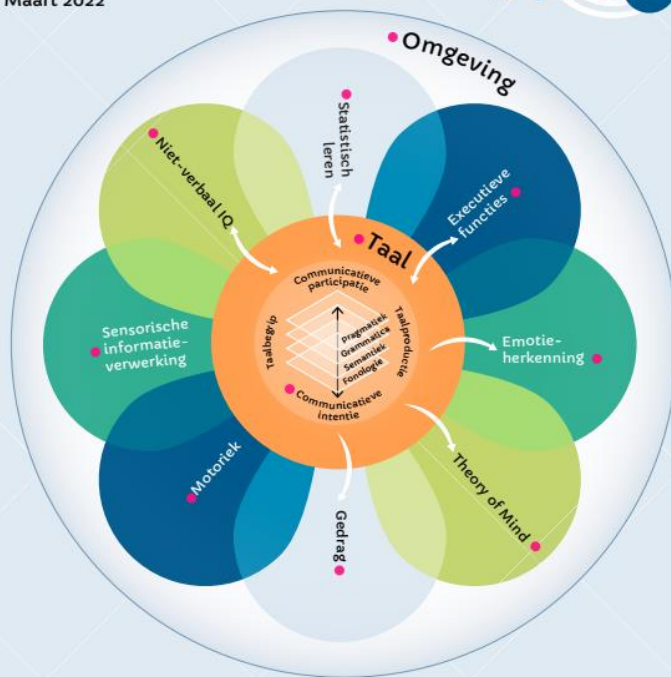
Hulpvragen Diagnostiek (1;6 jr - 17 jr)

- Spraak, taal en communicatie
- Lezen en spellen samenhangend met taalproblemen (AVP – LP)

Specifieke hulpvragen:

- Onderwijs voor auditief en/of communicatief beperkte leerlingen?
Vitus Zuid: Mgr. Hanssen en de Taalbrug
- Zintuiglijk Gehandicapten-zorg?
Kentalis en Adelante

Relaties

↔ Invloed in beide richtingen
→ Invloed vooral in deze richting
— Geen pijl Problemen komen samen voor

Hoe gebruik ik dit overzicht?
Meer informatie over een specifiek onderwerp kunt u lezen door op de ● te klikken.

Oriënterende diagnostiek met intakefase

molenonderzoek (1;6 tot 6 jaar)

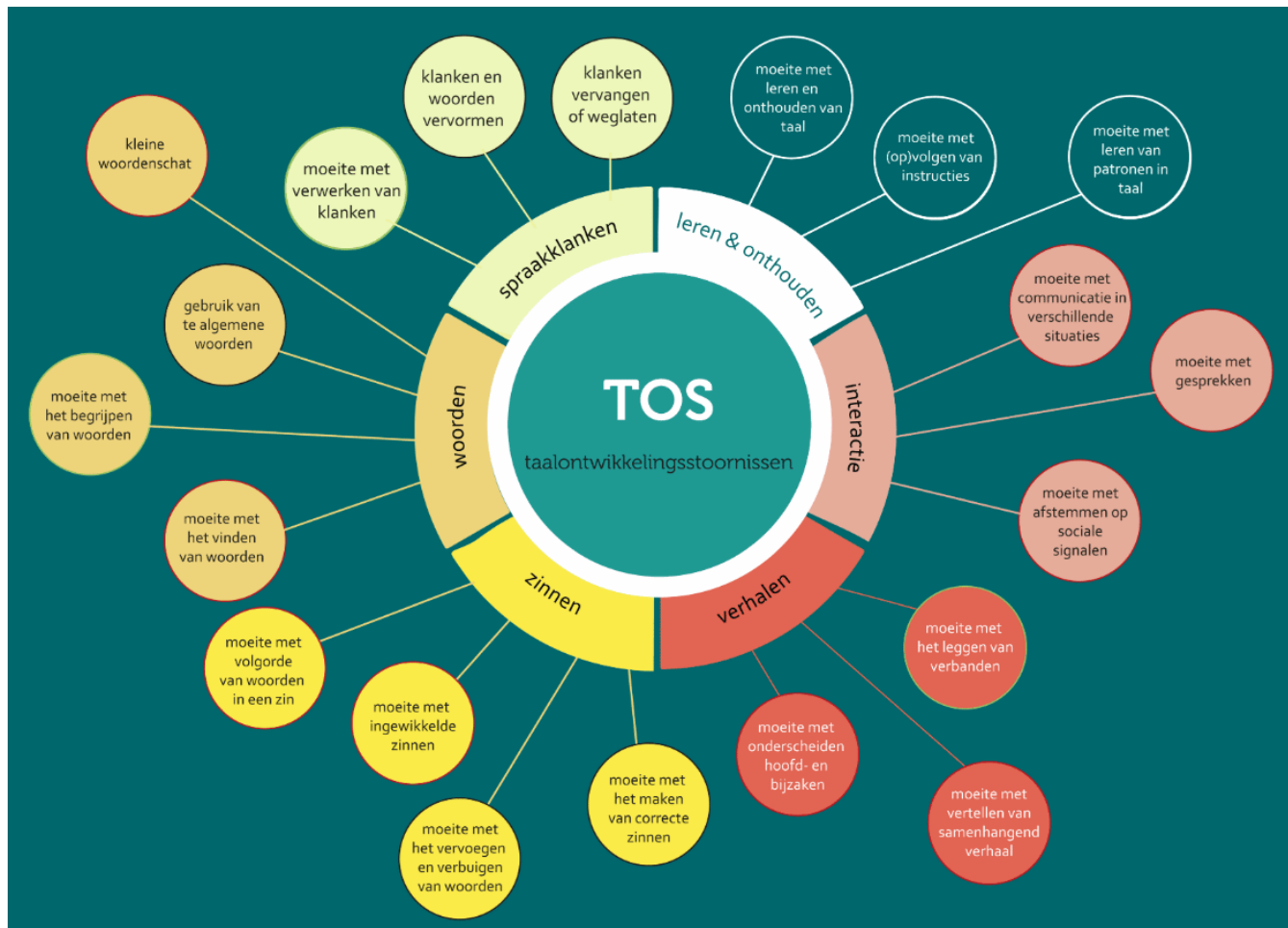
- hulpvraagverduidelijking
 - taal
 - gehoor
 - ontwikkeling - gedrag
 - spelobservatie
-
- binnen een interdisciplinair team
 - samen met de keten
 - duurt ongeveer 2 uur
 - altijd op locatie van Adelante

Taalonderzoek

- gestandaardiseerd testmateriaal en observaties
- spontane taal
- communicatie

Oriënterende diagnostiek met intakefase

(6 jaar tot 18 jaar)

- hulpvraagverduidelijking
 - taal
 - gehoor
 - ontwikkeling - gedrag
-
- binnen een interdisciplinair team
 - samen met de keten

Verdiepende diagnostiek

Mogelijkheden:

- gehoor
- taal
- intelligentie
- sociaal-emotioneel/gedrag
- leervoorwaarden
- lezen/spelling

Verdiepende diagnostiek taal

Onderzoek meertaligheid

TOS <-> tweedetaalverwervingsprobleem

- Blootstelling aan de talen
- Taalontwikkelingsverloop/problemen per taal
- Effect van de geboden zorg
- Gevolgen voor deelname aan het onderwijs

Verdiepende diagnostiek taal

Onderzoek meertaligheid

Meertaligheidsanamnese

- Inzicht krijgen in het taalaanbodprofiel
- ALDeQ-NL
- Goede voorspellers van TOS: verlate taalaanvang en moeizame taaluitbreiding in de moedertaal en zorgen bij ouders

Spraak-taalonderzoek in moedertaal

- Met behulp van officiële tolk van het TvCN.
- Taalbegrip en woordenschat
- Spontane taal

Knelpunten binnen onderzoek van de moedertaal

Verdiepende diagnostiek taal

Onderzoek meertaligheid

Procesdiagnostiek

- Spraaktaalonderzoek van het Nederlands
- Informatie over moedertaal
- Taalleerbaarheid: test- hertestgegevens

Verdiepende diagnostiek

psychologisch onderzoek

- intelligentie
- sociaal-emotioneel/gedrag
- leervoorwaarden

Verdiepende diagnostiek

didactisch onderzoek

- lezen
- spelling
- evt. dyslexie
- onderzoek ook mogelijk bij VO-leerlingen

Adviezen

- handelingsgerichte adviezen
- verwijzing logopedische praktijk
- verwijzing ZG-zorg (Adelante of Kentalis)
- aanmelding Vitus Zuid (Mgr. Hanssen of de Taalbrug)
- verwijzing naar medisch specialisten
- verwijzing naar andere instanties
- passend onderwijs

TOS en criteria

-ZG-zorg

-onderwijs voor auditief en/of communicatief beperkte leerlingen

TBAJONTWIKKELINGSSTOORNIS

ZG-zorg - TOS

- Vroegbehandeling
- Fonopoli en multipoli
- Naschoolse groepsbehandeling

In de regio geboden bij/door Adelante en Kentalis

Vroegbehandeling Groep

Kinderen van 2 t/m 4 jaar met een auditieve en/of communicatieve beperking in combinatie met belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling.

- Communicatieve ontwikkeling staat centraal, zowel verbaal als non-verbaal
- Gerichte ondersteuning in de emotionele, spel- en gedragsmatige ontwikkeling
- Intensieve interdisciplinaire behandeling
- Ouderparticipatie

Vroegbehandeling Groep

Kinderen van 2 t/m 4 jaar met een auditieve en/of communicatieve beperking in combinatie met belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling.

- Contact tussen kinderen en ouders met vergelijkbare problemen
- Ouderbegeleiding indien nodig
- Procesdiagnostiek
- Ondersteuning bij oefenen transfer naar peuterspeelzaal of onderwijs

Verwijzingen

- Richtlijn JGZ versus indicatie Adelante
- Vanaf 2 jaar is het niet behalen van de mijlpalen van het Van Wiechen bij de bijbehorende leeftijdsnorm voorspellend voor TOS*
- Website www.allesovertos.nl : ELS
(*ELS – vragenlijst taalontwikkeling – AllesoverTOS*)
- Houdt bij verwijzing rekening met de duur van het onderzoekstraject bij Adelante
- Taal kan bij ouders een ingang zijn voor vervolgonderzoek

*uit Proefschrift Babette Diepeveen (januari 2019)

Leeftijd	G- MS Gereviseerde Minimum Spreek- normen
12- 18 maanden	Het kind begrijpt de opdrachtjes van twee woorden. Kan een of meer lichaamsdelen aanwijzen. Veel en gevarieerd brabbelen met af en toe een herkenbaar woord.
18- 24 maanden	Het kind zegt 5 tot 10 woorden na.
2;0- 2;6 jaar	Het kind begrijpt zinnetjes van twee woorden en spreekt in zinnen van twee woorden; de woordopbouw is nog onvolledig.
2;6- 3;0 jaar	Het kind spreekt in zinnen van drie woorden; woordopbouw is nog onvolledig.
3;0- 3;6 jaar	Het kind spreekt in drie tot vijf woorduitingen; ongeveer de helft van de woorduitingen is verstaanbaar.
3;6- 4;0 jaar	Het kind vertelt spontaan weleens een verhaaltje; 50% – 75% is verstaanbaar voor de toehoorder.
4;0- 5;6 jaar	Het kind kan een verhaal vertellen aan de hand van plaatjes. Het kind spreekt in enkelvoudige zinnen. Het kind heeft nog problemen met meervoudsvormen en vervoegingen; 50% - 90% is verstaanbaar voor de toehoorder.
>5;6 jaar	Het kind spreekt in goed gevormde, ook samengestelde zinnen. Het kind is goed verstaanbaar.
	Zinslengte en woordvolgorde gaan steeds meer lijken op de taal van een volwassene. Er is nog sprake van vooral concreet taalgebruik.

Verwijzingen - Verwijsbrief

Liefst via zorgdomein, maar via verwijsbrief ook mogelijk

Geachte collega,

Naam kind:	
Geboortedatum:	
Adres:	
Telefoonnummer:	
E-mail ouders:	
Verzekering:	
BSN:	
Naam huisarts:	

Gaarne cliënt inplannen voor:

- ☐ Uitgebreid gehooronderzoek
- ☐ Molenonderzoek (gehoorscreening, spraak-taalonderzoek, ~~psycho~~-pedagogische observatie)

Met extra aandacht voor:

- ☐ gedrag en opvoeding
- ☐ meer- en anderstaligheid

taal: met/zonder* tolk

* doorstrepen wat niet van toepassing is

Aanvullende bevindingen:

Verwijzing op vraag van logopedist

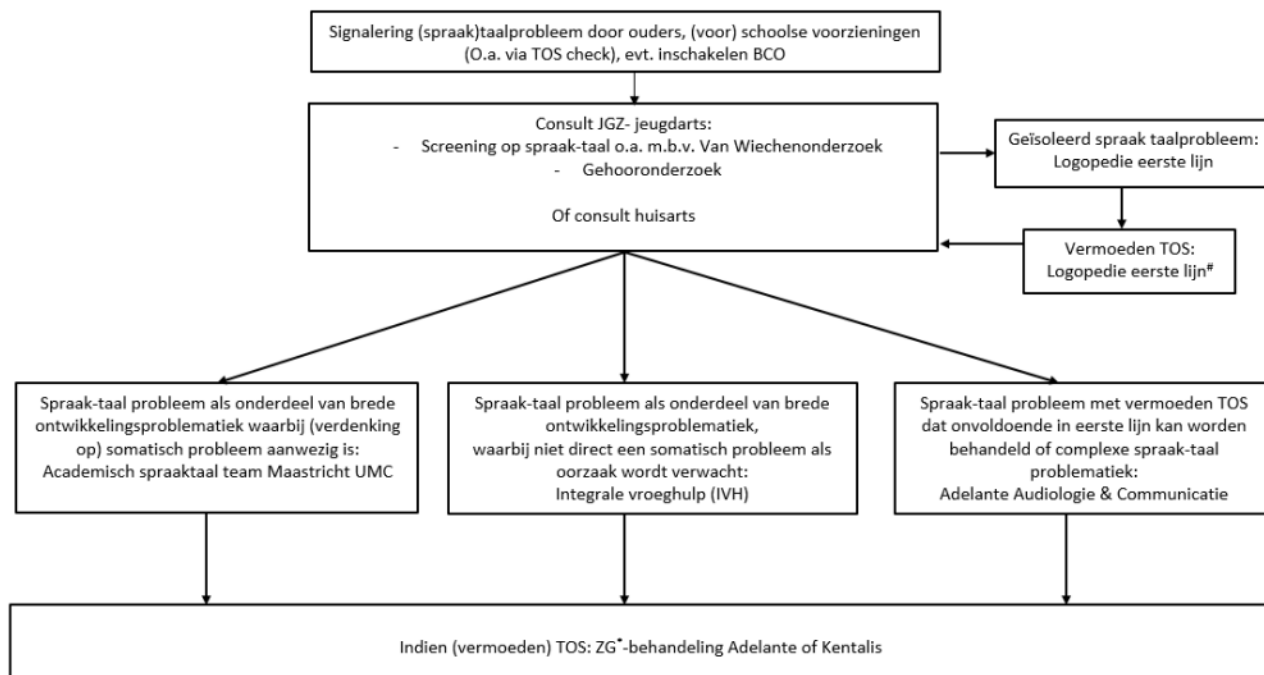
- Richtlijn logopedie bij TOS (1ste lijns)
 1. De logopedist kiest voor multidisciplinaire diagnostiek bij kinderen jonger dan 4 jaar met een vermoeden van TOS.
 2. De logopedist kiest voor multidisciplinaire diagnostiek bij kinderen vanaf 4 jaar, wanneer er sprake is van ernstige taalachterstand en/of er vermoedens zijn van meervoudige problematiek.
- Bij onvoldoende vooruitgang
- Verwijzing ZG-zorg

Verwijzing op vraag van scholen

- Hulpvraag gericht op taal:
 - Mondelinge taal en communicatie
 - Lezen/spellen, evt. dyslexie
- Vraag naar Cluster 2, Mgr. Hanssen of de Taalbrug

Verwijzing op vraag van IVH

- Lid van IVH-team als spraaktaaldeskundige
- Samenwerkingsafspraken

Logopedie heeft altijd een verwijzing van een arts nodig om onderzoek bij Adelante A&C aan te vragen.

* Zintuigelijk gehandicapten

Vragen?

Interessante links

- <https://www.nsdsk.nl/media/tos-model>
- <https://www.deelkracht.nl/producten/leg-uit-wat-tos-is-met-spraaktaalweb/>
- <https://www.smartonderwijs.nl/tos.html>
- <https://www.kindentaal.nl/minimum-spreeknormen>
- <https://www.allesovertos.nl/ouders/wat-is-tos/els-vragenlijst-taalontwikkeling/>